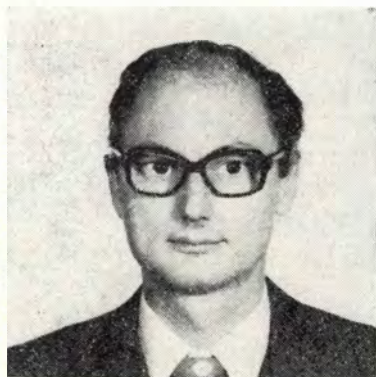

miatt kitartó munkára alig vagyok képes.* Segítségre lenne szükségem. Annyit meg tudnék tenni, hogy a gép-, illetve kéziratokat összeszedném. Ezeket Pesten egységesen kellene összegépelni. Kiadó persze – egyelőre – nincs, de Dantémra Illés Endre régi ígéretét bírom. Az Akadémiaihoz nem fordulhatok, mert a bürokratikus eljárás és a nyomdai késedelem *ad graecas kalendas* húzná el a megjelenést.

Tanulmánykötet?

A tíz éve megjelent *Eszmék és stílusok* tanulmányaimnak csak erősen válogatott hányadát tartalmazhatta. Egyéb dolgozataim, különféle bírálataim, közleményeim vaskos kötetre rúgnának, ha volna, aki összeállítaná és ha valamelyik kiadó pártfogásába venné.

SZERDAHELYI
ISTVÁNHOZ

1983-ban két könyvet is publikált, de az előző másfél évtizedben sem volt terméketlenebb: több kiadásban népszerű esztétikai lexikonok és kézikönyvek, verstan, esztétikatörténeti és művészetelméleti tanulmányok, monográfiák, szerkesztésé-

* A kötet megjelenés előtt áll a Szépirodalmi Kiadónál *Dante-tanulmányok* címmel.

ben megjelent tanulmánykötetek jelzik állandó szakmai jelenlétét. Ez elsősorban az esztétika, irodalomelmélet és a verstan területére értendő; kritikusai és szerkesztői szereplésével egy-szersmind részese a mai irodalmi életnek és az irodalompolitikának is, 1984-től a Kritika című folyóirat főszerkesztője. Lapszerkesztőként hogyan sikerül kamatoztatnia történeti-elméleti érdeklődését – s miként jellemezhetné a Kritika szerkesztői koncepcióját?

A szerkesztői munka mindig szakismereteket kell, hogy kamatoztasson: egy kézirat ügyében biztonsággal dönteni csak az tud, aki ért ahhoz, amiről ott szó van – vagy legalábbis arra képes, hogy felismerje saját illetékességének határát, s tudja, kihez forduljon szaktanácsért. Nemigen tudja feladatait tisztességgel ellátni az a szerkesztő, aki a lap profiljához tartozó kérdésekben nem rendelkezik alapos felkészültséggel – de az sem, aki azt hiszi, hogy mindent ő tud legjobban.

Ami a Kritika koncepcióját illeti, ez a korábbi szerkesztés hagyományait folytatva vállalja a „népfrontos szerkesztés” sokak által vitatott alapelvét – méghozzá nem azért, mert művelődéspolitikai előírás, hanem azért, mert ezt ítéljük a legcélravezetőbbnek és legtisztességesebbnek. Ez azt jelenti, hogy profilunkon – s természetesen az alkotmányos kereteken – belül minden lényeges problémát megfelelő színvonalon tárgyaló írásnak teret kell biztosítanunk, függetlenül attól, hogy a szerző álláspontja megfelel-e személyes meggyőződésünknek, elméleti beállítottságunknak, ízléseszmenyeinknek. Más kérdés, hogy ha valamivel nem értünk egyet, szembesítjük a lehetséges ellenvetéseket felsorakoztató írásokkal, s a viták során igyekszünk minél hatékonyabban kifejteni a marxizmus érveit. Nem képzeljük azonban sem azt, hogy a marxizmus egyedüli letéteményesei vagyunk, sem azt, hogy a marxizmusnak nincsen okulni valója más irányzatok felismeréseiből, kérdésfeltevéseiből. Egyenlő jogú vitapartnerek nézetcsereivel szeretnénk hozzájárulni ahhoz, hogy

közelebb kerülünk a közös munkával feltárandó igazságokhoz.

Egyetemi jegyzetei forognak közkézen, Szepes Erikával írt verstana tankönyv, tanár az ELTE Bölcsészettudományi Karának Esztétikai Tanszékén. A hírek szerint szigorú vizsgáztató. Milyen tanári tapasztalatai vannak a bölcsészhallgatók esztétikai és verstani felkészültségéről?

Az elsőéves magyar szakosokat tanítom irodalomelméletre, ide értve a verstant, stilisztikát-retorikát, műfajelméletet is. Nem csupán egyéni véleményként állíthatom, hogy a mai gimnázium ezekből az ismeretekből szinte semmit nem nyújt a fiataloknak. Márpedig ha valaki nem ismeri azokat a formszerkezeteket, amelyekből egy irodalmi mű felépül, s az értékszempontokat, amelyek alapján megítélhető, akkor a történeti ismeretekkel nem megy sokra, s az értékeléseket csak bemagolni tudja, nem pedig megérteni és alkalmazni.

Még nagyobb baj, hogy az egyetemi irodalomoktatás is féloldalas, a történeti stúdiumokhoz viszonyítva az irodalomelmélet óraszám a tantervben minimális: két féléven át heti két óra. Ezért nagyobb megterhelés vizsgáznivalam: két kollokviumba kell belesűríteni az esztétikai érték mibenlététől a szapphói strófa képletéig, az epanadiplózis alakzatáig tartó skálán több önálló tudományág ismeretanyagát. Ez bizony még az alapismeretekre szűkített formában is igen sok. De bármennyire sok, ezek a dolgok a szolid mesterségbeli alapokhoz tartoznak, s aki ezen a pályán akar tevékenykedni – akár gimnáziumi tanárként, akár az irodalmárlét egyéb területein – az nem lehet meg nélkűlük.

Elszomorító tények hosszú sorával tudnám bizonyítani, hogy – nem említve itt ideológiai vonatkozású gondokat – milyen alacsonyra sülyyedt az irodalomtudományi produkciók elméleti színvonala, amióta a szellemi divatok hullámverése partra vetette a hagyományos alapismereteket. Ha a dilettantizmus terjedését fel akarjuk tartóztatni, újra meg kell taní-

tanunk a jövő irodalomtudósait arra, hogy egy időmértékes versben melyik szótag a hosszú s melyik rövid.

További kutatói tervei? Úgy tudjuk, megvédte a TMB-nél akadémiai doktori értekezését.

A magyar hangsúlyos verselés alapelveiről kialakított elgondolásomat foglaltam össze benne, szembesítve ezt a mai szakirodalom más képviselőinek álláspontjaival. Amin most dolgozom, 1984-ben megjelent, *Az esztétikai érték* című könyvemmel megkezdett tervem: ez a monográfia az érték-elméleti bevezetése volt egy több kötetre terjedő munkának, amely egy általános esztétikává kerekednék.

IRODALOMTUDÓSAINK KÖNYVTÁRÁBAN

KIRÁLY ISTVÁN